

Obsah

Seznam použitých zkratk	9
Úvod	13
1. Právní principy, jejich postavení a funkce v systému práva obecně a v právu životního prostředí zvláště	17
1.1 Právní principy a jejich postavení a funkce v systému práva obecně	17
1.2 Principy práva životního prostředí, jejich postavení a funkce	19
2. Vývoj a funkce principu „znečišťovatel platí“, jeho vztah k ostatním principům práva životního prostředí a nástroje jej provádějící	23
2.1 Vývoj principu „znečišťovatel platí“	23
2.2 Funkce principu „znečišťovatel platí“	24
2.3 Vztah principu „znečišťovatel platí“ k ostatním principům práva životního prostředí	25
2.4 Nástroje provádějící princip „znečišťovatel platí“	26
2.4.1 Poplatky	27
2.4.2 Daně	29
2.4.3 Právní odpovědnost	30
2.4.4 Obchodovatelná povolení a kredity	31
2.4.5 Veřejné podpory na ochranu životního prostředí	32
2.5 Shrnutí	33
3. Princip „znečišťovatel platí“ v mezinárodním právu	36
3.1 Princip „znečišťovatel platí“ v rámci doporučení OECD	36
3.2 Soft law dokumenty OSN a princip „znečišťovatel platí“	39
3.3 Mezinárodní smlouvy a princip „znečišťovatel platí“	40
3.4 Mezinárodní smlouvy upravující odpovědnost za škody na životním prostředí	43
3.4.1 Průřezové mezinárodní smlouvy	43

3.4.2	Mezinárodní smlouvy upravující odpovědnost za škody způsobené ropným znečištěním na moři	45
3.4.3	Mezinárodní smlouvy upravující odpovědnost za škody v souvislosti s přepravou nebezpečného zboží (na moři a na pevnině)	50
3.4.4	Mezinárodní smlouvy upravující odpovědnost za škody s přeshraničními vlivy	54
3.4.5	Mezinárodní smlouvy upravující občanskoprávní odpovědnost v oblasti jaderné bezpečnosti (za jadernou škodu)	60
3.4.6	Mezinárodní smlouvy upravující občanskoprávní odpovědnost v mezinárodních prostorech	63
	3.4.6.1 <i>Mezinárodní smlouvy upravující občanskoprávní odpovědnost v oblasti Antarktidy</i>	63
	3.4.6.2 <i>Mezinárodní smlouvy upravující mezinárodní odpovědnost za škody způsobené kosmickými objekty</i>	69
3.4.7	Mezinárodní smlouvy upravující omezení odpovědnosti	70
3.5	Principy rozdělení ztráty v případě přeshraničních škod způsobených rizikovou činností	71
3.6	Rámcová úmluva OSN o změně klimatu a její Kjótský protokol	73
3.7	Poskytování veřejné podpory v rámci WTO	76
3.8	Shrnutí	78
4.	Princip „znečišťovatel platí“ v unijním právu	81
4.1	Primární právo EU	81
4.2	Sekundární právo EU	83
4.2.1	Odpovědnost za škody na životním prostředí	85
4.2.2	Rozšířená odpovědnost výrobce	90
4.2.3	Ostatní ekonomické nástroje provádějící princip „znečišťovatel platí“ v oblasti nakládání s odpady	94
4.2.4	Poplatky v oblasti ochrany vod	96
4.2.5	Zdanění energetických produktů a elektřiny	98
4.2.6	Systém EU o obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (EU-ETS)	101
4.2.7	Poplatky za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly	106
4.2.8	Poplatky za překročení emisí oxidu uhličitého	111
4.3	Poskytování státní podpory k ochraně životního prostředí v Evropské unii	112

4.4	Judikatura Soudního dvora EU a princip „znečišťovatel platí“ ..	117
4.4.1	Úvod	117
4.4.2	Judikatura SDEU k ekonomickým nástrojům za znečišťování životního prostředí (<i>ex ante</i> přístup)	118
4.4.3	Judikatura SDEU k odpovědnosti za škody na životním prostředí (<i>ex post</i> přístup)	124
4.5	Shrnutí	128
5.	Princip „znečišťovatel platí“ v českém právním řádu	131
5.1	Úvod do problematiky	131
5.2	Právní úprava odpovědnosti za škody a ekologickou újmu v ČR .	133
5.2.1	Odpovědnost za škody podle občanského zákoníku	134
5.2.2	Odpovědnost za ekologickou újmu podle zákona o životním prostředí	136
5.2.3	Odpovědnost za ekologickou újmu podle zákona o předcházení ekologické újmě a o její nápravě	138
5.2.4	Odpovědnost za jaderné škody podle atomového zákona .	141
5.3	Právní úprava nápravných opatření v ČR	142
5.3.1	Nápravná opatření vyplývající ze zákona	143
5.3.2	Nápravná opatření ukládaná správními orgány	144
5.4	Právní úprava ekologických daní v ČR	148
5.4.1	Daň z minerálních olejů	150
5.4.2	Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů	151
5.4.3	Daň z pevných paliv	153
5.4.4	Daň z elektřiny	155
5.5	Právní úprava poplatků za znečišťování životního prostředí v České republice	156
5.5.1	Poplatek za znečišťování ovzduší	156
5.5.2	Poplatky za vypouštění odpadních vod	160
5.5.3	Poplatky za ukládání odpadů	162
5.5.4	Odvody na jaderný účet za ukládání radioaktivních odpadů	165
5.6	Právní úprava poplatků v oblasti silniční dopravy v ČR	166
5.6.1	Zpoplatnění obecného užívání pozemních komunikací ..	166
5.6.1.1	Mýtné	167
5.6.1.2	Časový poplatek	168
5.6.2	Poplatek na podporu sběru, zpracování, využití a odstranění vybraných autovraků	169
5.7	Právní úprava obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v ČR	170
5.8	Shrnutí	173

6. Princip „znečišťovatel platí“ v právní úpravě USA	176
6.1 Odpovědnost za škody na životním prostředí	176
6.2 Odpovědnost za jaderné škody	178
6.3 Systémy obchodování s povolenkami	179
6.4 Shrnutí	179
7. Vymezení principu „znečišťovatel platí“ a nedostatky při jeho aplikaci	181
7.1 Vymezení principu „znečišťovatel platí“	181
7.1.1 Definice základních pojmů	183
7.1.2 Definice a identifikace znečišťovatele	185
7.1.3 Kvantifikace částky, kterou má znečišťovatel platit	187
7.1.3.1 <i>Náklady na preventivní a kontrolní opatření</i>	188
7.1.3.2 <i>Zahrnutí nákladů na administrativní opatření</i>	189
7.1.3.3 <i>Zahrnutí nákladů na nápravu škod způsobených znečištěním</i>	190
7.1.3.4 <i>Zahrnutí havarijního znečištění</i>	191
7.1.3.5 <i>Širší míra internalizace</i>	192
7.1.4 Identifikace subjektu, kterému má být platba určena	193
7.2 Nedostatky v aplikaci principu „znečišťovatel platí“	195
Závěr	200
English summary	207
Seznam literatury	210